

VËREJTJE RRETH LEKSIKUT TERMINOLOGJIK NË FUSHËN E MJEKËSISË

LEONARD XHAMANI, MIRELA PAPA*

Summary

REMARKS ABOUT THE TERMINOLOGICAL LEXIS IN THE MEDICINE FIELD

In this work, we are concentrated on some lexical aspects, of medical terms such as: synonymy, acronymy and borrowings that often occur in everyday communication in the medicine field. First of all in focus will be the synonyms, which are different words with the same or similar meaning. After the identification of the synonymy's cases in medical terms, we will be concentrated on the acronyms by giving concrete examples. The acronyms are abbreviations of words and they seem to be enriched day by day. In the formation of the medical terms, the major role is played by borrowings, which also constitute the most important part. Although the lexis is a dynamic field that is undergoing changes everyday, still the explanation and definition of the lexical form of different medical terms, would enable not only an easier communication, but it would also enrich the lexis of the Albanian language.

Key words: terminological lexis, synonym, eponym, acronym and borrowing.

Gjuha latine ka dhënë një kontribut të madh në edukimin gjuhësor të shoqërisë së sotme perëndimore. Falë saj është bërë e mundur të nxirren një sërë mjetesh thelbësore për një studim të strukturave sintaksore, morfologjike e leksikore të gjuhëve të tjera. Përveç kontributit që ka dhënë në të shkuarën, gjuha latine vazhdon të japë edhe sot një mbështetje të madhe, sidomos për pasurimin e gjuhëve të ndryshme sektoriale, ku depërtimi i thellë i saj shquhet qartë. Është e vërtetë që gjuha latine nuk përdoret më për të përçuar dijen, pasi një detyrë e tillë është zgjidhur aktualisht nga anglishtja, por, ndërsa anglishtja është një mjet i çmuar për të komunikuar, latinishtja përbën një mjet të rëndësishëm kulturor dhe mund të përkufizohet me të drejtë si gjuha e kulturës perëndimore.

Ky punim do të përqendrohet tek disa aspekte leksikore të termave mjekësorë, siç janë prania e sinonimeve, akronimeve dhe huazimeve, që hasen shumë shpesh në ligjërimin e përditshëm të mjekësisë.

Prania e sinonimeve

Zhvillimet e studimeve në fushën e mjekësisë kanë ndikuar pozitivisht në pasurimin e leksikut të saj gjuhësor. Kjo ka bërë të mundur që komunikimi mes specialistëve të fushës të jetë më i plotë dhe pa lënë shtigje për keqkuptime. Siç dihet, mjekësia bën pjesë në grupin e gjuhëve sektoriale apo të veçanta, që karakterizohen nga një leksik specifik, ndërtuar kryesisht nga terma apo fjalë në të cilat ka një raport të qartë ndërmjet shënuesit dhe të shënuarit, pa mundësi dykuptimesie. Ashtu si edhe në gjuhët e tjera të specialitetit, shpesh ndeshemi me terma të ndryshëm që përdoren në nivele të ndryshme të aktualizimit, të cilat shënojnë të njëjtin fenomen apo, në rastin tonë, patologji. Në gjuhësi këto quhen sinonime (1). Ato përbëjnë një klasë të pasur në terminologjinë mjekësore të shqipes. Sinonimia në fushën e mjekësisë, si në çdo gjuhë sektoriale, është shprehje e thellimit të njohjes njerëzore, që synon të zbulojë gjithnjë të rejat e kësaj shkence. Çdo risi në